

kvinnotryck

nummer 2-2019

EVA LUNDGREN
skandaliserad och
sviken av ALLA

UNDER YTAN PÅ
»SVERIGES TRYGGASTE
STUDENTFIRANDE«

**Elin 17 – inlåst
och våldtagen
i en hytt**

AASE BERG –
Upp till hagg!

Jourbesöket

STÖD ÅT KVINNOR – HOT FRÅN KARLAR

**ALLA RUNTOMKRING
MÄRKER INGENTING?**

Omslag: Eva Lundgren

Omslagsfoto:
Severus Tenenbaum

Ansvarig utgivare:
Jenny Westerstrand

Redaktör: Unni Drougge
Skribenter i detta nummer:
Marja Beckman, Unni Drougge,
Kajsa Ekis Ekman, Ellinor Gotby
Eriksson, Susanna Eriksson,
Ghita Huldén, My Vingren,
Jenny Westerstrand

Illustratör: Lisa Medin

Layout: Marianne Engblom,
Ateljé Idé

Redaktionskollektiv 2/2019:
Susanne Andersson, Unni Drougge,
Alice Ewing, Ghita Huldén och
Marie Starck.

Tryckeri: Botkyrka Offset
Miljömärkt tryck

Kvinnotryck utkommer med
fyra nummer per år.

PRENUMERATION

Roks medlemsjourer, jourkvinnor
och jourtjejer: Gratis.

Privatpersoner: 160 kr/år
Organisationer och företag:
240 kr/år

För kontakt med redaktionen
samt prenumerationsärenden:
kvinnotryck@roks.se
Telefon: 08-442 99 30

Jag står här! Vi står här!

HUR SKA EN KVINNA bli trodd när hennes berättelse om en mans övergrepp stämplas som lögn och förtal av en stark opinion som ställt sig på förövarens sida? Den goda nyheten är att just då kan stödet från en enda medmänniska få pendeln att svänga.

NÅGOT SÅDANT INTRÄFFADE när Publicistklubben nu i maj höll en debattkväll med bokaktuelle Fredrik Virtanen som huvudgäst. Hans tid vid skampålen var sen länge över, nu var han en av de kända metoomännen som fick dra sin story. Grejen var inte kvinnor som utsatts för övergrepp, grejen var en man som utsatts för »grovt förtal« av en populär »Instagramfeminist« vars stora följarskara blev en »lynchmobb«, som pressade de seriösa medierna till att agera »folkdomstol«. Och nu stod representanter för finpublicistiken samlade på scenen för att diskutera fram ett lämpligt vaccin mot den smittsamma fulpublicistiken på de sociala medierna. Cissi Wallin, som tvingat Virtanen att skriva en hel bok för att rena sig från hennes metoo-smitta, var därför inte inbjuden. Hon fick på eget bevåg tränga sig in som katten bland hermelinerna i den smockfulla lokalen och ansluta sig till åskådar-massan. Det här var alltså Virtanens show, och efter det enorma medieutrymme som tillägnats hans spektakulära bok, tycktes manegen krattad för konungens återkomst. Den fjäskiga debattpanelen la sig heller inte i vägen.

MEN SÅ DÖK EN JOKER upp i leken som fick hela upplägget att rämna som ett korthus. En man i publiken frågade scenens huvudgäst hur det kunde komma sig att han blivit en sannings-sägare och Cissi Wallin en lögnerska. Varpå Cissi Wallin från åhörarplats svarade med de numera bevingade orden: »Jag STÅR här«. Och ljuset riktades återigen mot de våldtagna tjejerna och kvinnorna.

DET ÄR SÅ ALLT motstånd börjar. Någon står upp för den som står där. Och den som står där står inte längre ensam.

UNNI DROUGGE
Redaktör

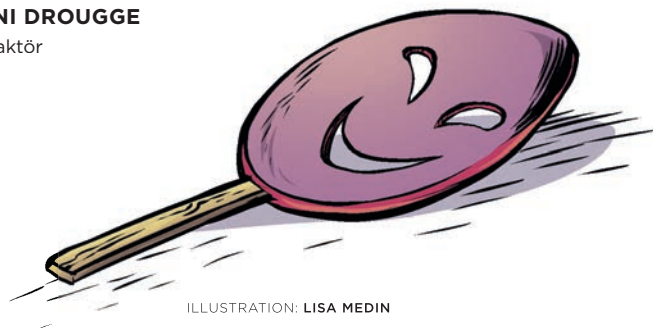

FOTO: JINI SOFIA

ILLUSTRATION: LISA MEDIN

12

NÄRKONTAKTEN

Kajsa Ekis Ekman har träffat professorn som utsågs till folkfiende. Varför blev hon så jagad, hatad och sviken? Och hur pallade hon?

Sidan 12

AVTRYCK

4 Lawen Mohtadi väntade i sju år med att berätta om förtrycket hon utsatts för av en äldre manlig kollega som hyllats för att alltid ha ställt sig på de förtrycktas sida.

INZOOMAT

5 Förövarens försvarsmakter – den fega flocken, den goda hustrun, de »opartiska«, de kvinnliga medlöparna och de stjärnkåta journalisterna. Att ta ställning på egen eller andras bekostnad. Det farliga civilkuraget – kvinnorna som valde det rätta istället för det trygga. Och om rätten att ta lagen i egna händer när lagens långa arm inte räcker till.

GRANSKAT

11 I marknadsföringen kallas de populära studentkryssningarna för »Sveriges tryggaste studentfirande«. I folkmun kallas de »våldtäktsfärjorna«. **My Vingren** går under ytan.

NÄRKONTAKTEN

14 Eva Lundgrens forskning om mäns våld mot kvinnor är numera så inbegripen i dagligt tal att de flesta vet vad »normaliseringsprocessen« betyder men inte vem som ligger bakom begreppet. Ändå har ingen kvinna i svensk offentlighet fått sitt namn så grundligt nertrampat i dyn. Nu får hon själv berätta.

VERKLIGHETSCHECKEN

20 På Kvinnojouren Maggan i Karlskoga har de vant sig vid att få aggressiva män på halsen. Men de har också vant sig vid att stå upp för vilka de är och varför de är där.

FRITIDSLINJEN

22 Män som visar kuken, Lizzo som vill gifta sig med sig själv, Thielska galleriet som visar Känslor av stål med **Fia Backström** och **Linda Pedersen**, Undersköterskepodderna som vill lyfta fram landets 200 000 underbetalda vårdhjältar och annat kulturellt aktuellt.

UTMÄRKT KULTURTANT

24 Aase Berg doppade sin vassa penna i gift och stack hål på patriarkatets vanskapta kvinnoroll som gör oss till männens medlöpare. Resultatet blev den omdiskuterade stridsboken »Haggan«, där vi uppmanas kliva ut ur medberoendets garderob och komma ut som fullfjädrade, arga haggor. Upp till hagg!

ROKSNYTT

26 Gott och blandat om vad som hänt och vad som komma skall.

5

TEMA: MÖJLIGGÖRARNAS

Varför stå upp för kvinnor som reser sig mot mäns våld när det alltid är säkrare att ställa sig på förövarnas sida? Om att vara ett stöd i stormen eller söka lä i sveket.

Sidan 5-10

UTMÄRKT KULTURTANT

Kulturmannens MÄKTIGA vrede

Lawen Mohtadi skrev ett Facebookinlägg om hur det hade varit att arbeta med en kollega som utmärkt sig som de förtrycktas talesman men uppträdde som en envöldshärskare. Hon fick veta att hon skulle hålla käft och nöja sig med ynnesten att få jobba med ett så känt namn. När Expressen så valde att nämna detta kända namn i den yngre kollegans berättelse, röt Gellert Tamas ifrån med ursinnet hos just en man som fått sin makt ifrågasatt.

TEXT: UNNI DROUGGE | FOTO: WIKIPEDIA

I samband med att Lawen Mohtadi kom ut med sin levnads- skildring om rättsskämpan Katarina Taikon (»Den dag jag blir fri«, 2012), blev hon uppvaktad av en manlig kollega med skyhögt anseende. Han ville att de gjorde en film tillsammans, baserad på boken. Förutom att Mohtadi kände sig smickrad fanns det ingen tvekan om att gå med på samarbetet eftersom hon redan hade planer på att låta boken bli film.

SJU ÅR SENARE beskriver hon i ett utförligt inlägg på sin Facebook- sida hur den manlige kollegan i ett tidigt skede utnyttjade sin position till att manövrera ut och förminska henne.

Lawen Mohtadi hade valt att utelämna hans namn. Det gjorde däremot inte Expressen, som efter tillåtelse publicerade en förkortad version (02/04/19) med namns nämmande. Tidningen ansåg att en av landets mest rosade dokumentärschildrare, med stor vana att delta i samhällsdebatten, fick tåla att bli namngiven även om det var i ett ofördelaktigt sammanhang.

MEN NÄR EN RIKSTÄCKANDE tidning publicerar uppgifter om att en man gjort sig skyldig till samma förtryck och maktmissbruk som han blivit känd för att bekämpa och avslöja, då blir reaktionerna starka. Expressen fick hård kritik för att ha gett utrymme åt en vanhedrande partsinläga utan att samtidigt låta den angräpnas sin version. Gellert Tamas erbjöds dock att gå i svaromål men nobbade Expressen och vände sig istället till Medievärlden med ett omfattande försvarstal, där han kallade Mohtadis inlägg för

En tyst omgivning kan också ” utnyttjas som slagträ mot den som slutade vara tyst.

»ett synnerligen grovt karaktärsdåd« och avslutade med att hälsa Expressen »See you in court!« (04/04/19). Men i motsats till Lawen Mohtadis berättelse som utgår från hennes egna upp-

levelser hänvisar Gellert Tamas till hur andra uppfattat henne, dock utan att precisera vilka de är eller vad för slags relation de haft till Mohtadi. Ingen av dessa »andra«, som Tamas stödjer sig på och som enligt honom tycker att Mohtadi är den som skapat en omöjlig arbetssituation, har heller gett sig tillkänna vare sig för att bekräfta eller dementera hans påståenden.

En tyst omgivning kan med andra ord utnyttjas som slagträ mot den som slutade vara tyst.

KVINNOTRYCK HAR KONTAKTAT Lawen Mohtadi för att höra hur hon ser på Gellert Tamas sätt att bemöta henne.

Hade du väntat dig att han skulle reagera på dina upplevelser med att ge dig skulden?

– Temat är oerhört angeläget, kanske faktiskt kärnan när det kommer till övergrepp och maktmissbruk, svarar Lawen Mohtadi. Men när jag skrev texten bestämde jag mig för att inte kommentera händelserna efter publiceringen. I min text finns allt jag tyckte var viktigt för mig att få fram.

EFTER ALLA ÅR MED SKAVSÅR

Lawen Mohtadi blev förtryckt och förödmjukad av en äldre manlig kollega som hyllats för att alltid ha ställt sig på de förtrycktas sida. I sju år höll hon det inom sig.

MÖJLIGGÖRARNÄ

DE FLESTA TYCKER nog att den som begår brott eller överträdelser bör ställas till svars och själv ta konsekvenserna. Men det finns undantag, då omgivningen bildar sköldar, skyddsnät, stötdämpare och stödhjul så att den som är skyldig ska slippa bära hela skulden. Undantagstillståndet inträffar märkligt nog oftast när det handlar om män som kränker kvinnors rättigheter.

VILKA ÄR DET SOM håller dessa män om ryggen, som slätar över, ser mellan fingrarna, förnekar deras handlingar eller

rätt och slätt skyller på kvinnorna som både fick ta första smällen av mannens gränsöverskridanden och sen ytterligare smällar i form av omgivningens passiva, aktiva, tysta eller uttalade medgivande av mäns rätt att behandla kvinnor och tjejer som skit? Ja, vilka är förövarnas försvarare och varför sviker de den utsatta?

KVINNOTRYCK VISAR ett sexpack försvarsmekanismer som möjliggör mäns våld mot kvinnor.

TEXT: UNNI DROUGGE | ILLUSTRATION: LISA MEDIN

FÖRÖVARENS SEX SUPPORTERSYSTEM

1 Huskvinnorna

Kvinnosolidaritet är inget som automatiskt uppstår hos varje individ som räknar sig till kvinnokönet. Tvärtom är sexismen och det manliga perspektivet så invävt i kvinnors och tjejers dagliga liv att detta synsätt ofta betraktas som naturens ordning. Att ställa sig på maktens (patriarkatets) sida ger därför bättre utsikter att få del av de favörer som män kan tillgodoräkna sig genom sin könstillhörighet. För att citera **Ebba Witt-Brattström**: »Att buktala patriarkatet ligger i kvinnoförtryckets natur, det är vad socialisationen till kvinna går ut på.»

Att kvinnor ofta svansar runt män och håller medsystrar på mattan är med andra ord en inlärd strategi som bevisligen belönas av manssamhällets agenter, medan motsatsen bestraffas. En av dem som tycks ha valt belöningarnas väg är **Joanna Williams**, brittisk författare, föreläsare och debattör med inriktning på utbildning, familjepolitik och genusfrågor. Hennes senaste bok kom nyligen ut i svensk översättning, med titeln »Behöver vi fortfarande feminism?«. Joanna Williams tycker att feminismen redan uppnått sitt mål och att frågorna som rörelsen driver idag, däribland metoo, enbart är till skada för kvinnorna själva.

Ståndpunkterna som Williams för fram kan å andra sidan, ur en feministisk synvinkel, vara tecken på kvinnligt självskadebeteende.

Ur The Handmaid's Tale. Foto: HULU

2 De »opartiska«

Ett vanligt sätt att slippa ta avstånd från vännen eller kollegan som begått våldshandlingar mot en kvinna är att inta en klädsamt neutral hållning. Man vill inte vara part i målet, inte sätta sig till doms, det finns ju två sidor av saken och det krävs två för en tango. Den som använder sådana argument vill framstå som en seriös och eftertänksam person. Men bakom orden ruvar själviska intressen, såsom pengar, status, makt och bekvämlighet. Den som säger sig vara opartisk när det handlar om att en part använder hot, våld och tvång mot den andra har i själva verket valt sida. Förövarens sida.

FOTO: SHUTTERSTOCK

3 Farligt fega flocken

Ett läroboksexempel på farlig flockmentalitet är det uppmärksammade fallet i Bjästa, då en hel bygemenskap slöt upp kring killen som våldtagit en av skolans tjejer. Bland annat drog de igång en näthatskampanj mot den brottsutsatta och hennes familj. Exemplet avslöjar också att manliga medlemmar i en social gemenskap är mera värda än de kvinnliga, vilket gör att en våldsutsatt kvinna hellre offras än en manlig förövare. Valet måste sen sminkas över, vare sig det sker genom att svartmåla den utsatta, genom kollektiv förnekelse av det begångna brottet eller genom att bagatellisera sexuella kränkningar – så som många kritiker av metoo-upproppet gjort, och gör.

Det utmärkande för flocken är att den när som helst kan byta läger. Börjar marken mullra under förövarens fötter, rusar flocken åt andra hållet. Flockmedlemmarna har inga andra mål än att känna sig trygga i sin egen flock.

En vetenskaplig rapport, publicerad i tidskriften »Interface« (17/12/14), kom fram till att människor idag är så upptagna av att apa efter grannen att de tappar bort förmågan att göra egna bedömningar. Men när viljan att anpassa sig går ut över individernas eget omdöme minskar också förmågan att se och tolka viktiga förändringar i omvärlden, vilket på sikt hotar gruppens överlevnad.

4 Privatpartiet

Även om den privata sfären länge ansetts utgöra en kvinnlig domän, har rätten till privatliv främst varit reserverad åt män. I medierna är det en underförstådd regel att kvinnor och tjejer ska fläka ut sina intima zoner in i minsta hudveck. Kvinnors själsliga och kroppsliga lidanden är mums för allmänintresset, bara det inte samtidigt framkommer att det är en man i deras närhet som åsamkat dem dessa lidanden. Då klampas det in på helig mark, för då är det ju en mans privatliv som hängs ut till allmän beskådan. Det passar sig verkligen inte, och försvarsargumenten ställer sig genast i givakt framför den kvinnliga glappkäften.

Man ska skilja på sak och person, brukar det heta. Andra argument är att man inte ska blanda ihop mäns privatliv med deras yrkesliv, i synnerhet om de innehar högre befattningar, är välkända eller folkkära, och dessutom bör oskyldiga anhöriga skonas från sådan vetskap.

Sammanfattningsvis måste mannens privatliv skyddas så att han oinskränkt ska kunna inkräkta på kvinnors privatliv och underliv.

5 Den goda hustrun

Kayla Moore rasade mot Pulitzerpriset efter avslöjandet om makens sexöverträdelser som grusade hans utsikter att bli senator. FOTO: VISIR

När en gift man i uppsatt position avslöjas för sexuella övertramp kan han oftast räkna med att hustrun lojalt står vid hans sida och styvnackat tar honom i försvar.

Ett av många exempel är den djupt konservativa politikern **Roy S. Moore**, som kandiderade till senatorsvalet i Alabama 2017 då nio kvinnor klev fram och berättade att han sextrakaserat och förgripit sig på dem medan de var tonåringar. Hustrun **Kayla** backade genast upp sin äkta hälft och bedyrade hans oskuld på Facebook, men när han gick miste om senatorsposten hävdade hon att det Pulitzerpris-belönade avslöjandet var en politisk komplott mot hennes och makens enträgna motstånd mot bland annat samkönade äktenskap.

Här i Sverige har den förre akademiledamoten **Katarina Frostenson**, som obändigt stod bakom sin våldtäktsdömda man **Jean-Claude Arnault**, nu kommit ut med en bok om sin egen syn på saken.

6 Stjärnalisterna

Långt före chockumentären »Surviving R. Kelly« blev en världssnackis hade varenda nyhetsredaktion i USA fått skandalen rätt ner i knäna. Att den firade R&B-stjärnan var en serievåldtäktsman, vars rov bestod av svarta tonårstjejer, var nämligen ingen hemlighet bland journalister.

REDAN I SLUTET av 1990-talet publicerade musikjournalisten **Jim DeRogatis**, numera professor på Columbiauniversitetet, ett stort undersökande reportage om R. Kellys härjningar som gett dussintals flickor men för livet. Skribenten hade nagelfarit en mängd rättsdokument, sökt upp och fått vittnesmål från ett hundratal personer och han hade sett superstjärnans videofilmade våldtäkter, bland annat en där han kissade i en flickas mun. Men DeRogatis kunde också se varför den uppenbare förövaren inte fällts i ett enda av alla dessa mål – brottsoffren och deras anhöriga fick betalt för att dra sig ur. Reaktionerna från övriga medier på denna grundliga genomgång blev dock bara en axelryckning. R. Kelly var en världsstjärna, punkt slut.

NÄSTAN 15 ÅR SENARE, 2013, valde det mest prestigefyllda musikkritikerforumet Pitchfork att ha R. Kelly som huvudnummer på sin stora musikfestival, vilket DeRogatis riktade skarp kritik mot. Hans fördömanden väckte ont blod bland branschkollegor, och många avfärdade honom med beskyllningar om att han hakat upp sig på R. Kelly, att han var avundsjuk på artistens enorma framgångar och egentligen bara var ute efter egen uppmärksamhet.

– Ja, det är ju väldigt bekvämt att bullshitta bort ett problem så där, fräser DeRogatis ifrån i en intervju i »The Village Voice« (2013/12/16). Samma sak när svarta tjejer klagat på att de blir behandlade som skit, fortsätter han. Då viftas de bort som »bitches«, »hos« och »gold-diggers«.

DEROGATIS HAR INTE mycket till övers för sin egen yrkeskår.

– Okej att många journalister inte kan skriva, säger han, men de kan ju för fan inte ens läsa! Vill man verkligen veta vad den här mannen ställt till med är det bara att läsa igenom de offentliga handlingarna, eller varför inte R. Kellys självbiografi – till och med där får man ju veta vad han haft för sig.

– Men det största problemet och den mest deprimerande slutsats jag kan dra av denna historia, avslutar Jim DeRogatis, är att ingen i det här samhället betyder så lite som en ung svart kvinna. Ingen!

FOTO: SHUTTERSTOCK

Mannen som står i fokus på denna bild är en känd sportstjärna och inte R. Kelly.

Civilkurage

»Kamp är sällan tryggt eller angenämt.« Orden kommer från bell hooks, en av feminismens stora förgrundsgestalter. Idag har rätten till trygghet blivit en stridsfråga bland aktivister. Men civilkurage och motstånd är alltid ett hejdå till trygghet. Läs om hjältinnorna som valde det rätta framför det trygga. Och vad det kostade dem.

TEXT: UNNI DROUGGE | FOTO: PXHERE

Tugce Albayrak

Ingrep när killgäng antastade tjejer – fick betala med sitt liv

På en restaurang i tyska Offenbach hörde den turkiskfödda unga studenten **Tugce Albayrak** desperata skrik inifrån toan. Hon gick dit och såg hur ett gäng killar var i färd med att förgripa sig på två tonårstjejer. Tugce skällde ut killarna och jagade iväg dem. Men på en ödslig parkeringsplats ett stycke bort stod en av dem kvar och lurpassade. En timme senare låg Tugce medvetslös på marken av slaget från hans baseballträ. Hon hamnade i koma och förklarades hjärndöd efter bara nån vecka, tre dagar före sin födelsedag. Och den 28 november 2014, då hon skulle ha fyllt 23 år, valde föräldrarna att stänga av de livsuppehållande funktionerna.

Inför världen har Tugce Albayrak blivit känd som »**Brave Tugce**«, en ung kvinna som fick betala med sitt liv för att hon en vanlig dag ingrep mot den vanliga företeelsen mäns våld mot kvinnor.

FOTO: BERND SCHWABE

Zaida Catalàn

Levde och dog för mänskliga rättigheter

Med ett tidigt engagemang för djurens rätt utbildade sig **Zaida Catalàn** till jurist och gav sig därpå in i politiken där hon också stred mot sexköp och övriga uttryck för mäns våld och exploatering av kvinnor. På kort tid hade hon fört upp sina hjärtefrågor på högsta nivå, från att vara språkrör för Miljöpartiet, till att bli rådgivare inom EU och så småningom FN-expert. Men hon var också mån om att stå i nära kontakt med de våldsutsattas verklighet, bland annat som styrelseledamot för Roks (2007–2009). Och när FN skulle utreda orsakerna bakom en blodig massaker i en av Kongo-Kinshasas oroshärddar, begav sig Catalàn ut på en moped-expedition till det livsfarliga område där det omfattande brottet mot mänskliga rättigheter hade ägt rum. Några veckor senare hittades Zaida Catalàn och hennes kollega brutalt mördade på uppdrag från högre ort, i syfte att mörka omständigheterna kring människoslakten. Exakt varifrån avrättningsordern kom är ännu inte utrett.

FOTO: FLICKR

hopp utan skyddsnät

Kathryn Bolkovac Visselblåsaren som blev världsberömd men fick leva som fördömd

KATHRYN BOLKOVAC arbetade som polis i delstaten Nebraska och hade efter skilsmässan från sin man förlorat vårdnaden om sina tre barn i en vårdnadstvist, när hon 1999 erbjöds en tjänst inom FN:s fredsbevarande styrkor i det krigshärjade Bosnien. Jobbet var mycket välbetalt och skulle göra det lättare för henne att bo nära barnen, så hon tackade ja. Men knappt hade hon påbörjat uppdraget för när hon upptäckte att många av hennes FN-utsända kollegor besökte traktens bordeller där de regelmässigt förgrep sig på östeuropeiska flickor i åldrarna 12–15 år. FN-militären deltog även aktivt i den organiserade människohandeln som höll flickorna fångna under hot och våld.

EFTER ATT HA SLAGIT LARM utan resultat mejlade Bolkovac en utförlig rapport till 50 högt uppsatta personer i FN. Fyra dagar senare fick hon sparken.

I över två år sökte hon andra jobb inom polisen, men överallt fick hon kalla handen. Utfattig lämnade hon USA och fick leva i exil i Nederländerna där hon tog jobb på en firma som sålde utrustning till byggföretag. Kvällarna ägnade hon åt lobbyarbete, för hon gav aldrig upp striden mot FN:s korrupta ledning som mörkade systematiska sexförbrytelser och handel med flickors kroppar – allt det som FN sa sig vilja bekämpa.

KATHRYN BOLKOVACS MOD att som ensam kvinna stå upp mot ett av världens mäktigaste förbund var en stark berättelse, som även Hollywood fick upp ögonen för. Storfilmen »The Whistleblower« gick upp 2011, med megastjärnan **Vanessa Gray** på rollistan.

Men det lyckliga Hollywoodslutet där rättvisan segrar gällde inte för verklighetens Kathryn Bolkovac. När eftertexterna slutat rulla var hon ändå inte välkommen att utöva sitt yrke som polis. När hon korats som hjälte ville människorättsorganisationerna ändå inte ha med henne att göra.

NÄR HON TILL SIST fick rätt efter åratals processande mot Dyn-Corp, det FN-kontrakterade bolaget som gett henne sparken och skyllt på lönefusk, hade minst två av männen som varit delaktiga i sexhandeln fått befordran till toppositioner inom verksamheten, som utåt skyltade med nolltolerans mot sexuell exploatering. Och när FN officiellt erkänt missförhållandena hon rapporterat om hade ändå inte de skyldiga blivit åtalade och fällda, och inte heller hade några radikala åtgärder genomförts för att skydda kvinnor och tjejer från att bli sexslavar åt FN-soldater, så kallade »war whores«.

PÅ ETT TOPPMÖTE i London 2014 om sexuellt våld i krig och konflikt, sammanfattade Kathryn Bolkovac de 15 år som gått sen hon blåste i visslan.

– Särskilt kul har det inte varit under de här åren, säger hon. Allt har varit ett kaos – mitt familjeliv, mitt känsloliv, mitt yrkesliv och min ekonomi, och jag har fortfarande svårt att hitta en plats där jag kan få utlopp för mitt engagemang.

Var det värt att ta upp striden?

– Förr brukade jag svara ja utan att blinka, men idag behöver jag verkligen fundera på det.

Känns det inte bra ändå att vara en hjälte, som vågade gå mot strömmen?

– Jag har aldrig varit ute efter ära och berömmelse, säger Bolkovac. Jag råkade bara vara en snut som tog mitt uppdrag på allvar, och när oförrätter begås ska förövarna ställas till svars, det är allt. Och det är inte jag som är en hjälte, lägger hon till. De verkliga hjältarna är alla de flickor och kvinnor som orkat överleva trots alla trauman som FN:s egna män utsatte dem för.

FOTO: BOLKOVAC

Jag råkade bara vara en snut som tog mitt uppdrag på allvar, och när oförrätter begås ska förövarna ställas till svars, det är allt. ”

SUSANNA
ERIKSSON ÄR
FEMINIST OCH JURIST,
OCH GRUNDARE AV
INDILE JURISTBYRÅ.
HON MEDVERKAR
REGLBUNDEN I
KVINNOTRYCK.

Agera på egen hand eller med lagens långa arm?

Många som ser eller vet om att en medmänniska blir illa behandlad vill nog gärna göra en hjältemodig insats, om det så kräver handgriplighet. Men det som känns rätt enligt moralen kan vara fel enligt lagen. Kvinnotrycks juridiska expert reder ut begreppen.

TEXT: SUSANNA ERIKSSON

I DEN POLITISKA DEBATTEN lyfts inte sällan frågan om vilket ansvar människor har för varandra i ett samhälle och vilka konsekvenserna bör bli för den som inte griper in till hjälp för en medmänniska i nöd. I flera europeiska länder, däribland Norge, finns lagstiftning som innebär straffansvar för den som inte hjälper en person i nöd om det kunnat ske utan risk för egen säkerhet. I Sverige finns dock än så länge ingen sådan så kallad civilkuragelag. Det är alltså inte straffbart att låta bli att gripa in om du till exempel ser att din granne slår sin flickvän. Vissa människor har i sin yrkesroll en plikt att anmäla till socialtjänsten vid misstanke om att ett barn far illa, och var och en som misstänker att ett barn far illa får det, men generellt finns alltså ingen skyldighet att gripa in.

VID ALLVARLIGARE VÅLDSBROTTLIGHET, som mord, grov misshandel och allvarliga sexualbrott som våldtäkt eller våldtäkt mot barn kan straffansvar dock bli aktuellt om en person underlåter att polisanmäla eller på annat sätt avslöja ett pågående eller förestående brott. En förutsättning för att ett sådant straffansvar ska gälla är att en anmälan kan ske utan fara för den som anmäler eller för någon annan. Den som ser att en man utsätter en kvinna för mycket allvarlig misshandel och som utan fara för egen eller annans säkerhet kan anmäla brottet men ändå inte gör det kan alltså straffas för att ha underlåtit att avslöja brottet.

DEN SOM BLIR UTSATT för ett brottsligt angrepp på sin person, som till exempel en misshandel, har rätt att använda visst våld i självförsvar, så kallat nödvärn. Detsamma gäller om någon försöker tränga sig in i ens hem eller inte lämnar ens hem efter tillsägelse. Det våld som används i nödvärn får inte vara uppenbart oförsvarligt, enligt 24 kap 1 § i brottsbalken som anger förutsättningarna för nödvärn. Våldet som används i nödvärn måste stå i proportion till brottet som någon utsätts för, och nödvärnsvåldet får heller inte gå utöver vad som krävs för att avbryta den brottsliga gärningen.

VAD SOM ÄR VIKTIGT att känna till här är att den som blir utsatt för våldet inte är ensam om att ha rätt att agera i nödvärn. Av 24 kap 5 § i brottsbalken framkommer att var och en som hjälper den som är utsatt har samma rätt. Den som till exempel ser en man tafs på en kvinna på dansgolvet utan samtycke (vilket rör sig om brottet sexuellt ofredande 6 kap 10 § i brottsbalken) har alltså rätt att fysiskt gripa in för att avbryta det hela, så länge det brottsliga beteendet pågår. Det är alltså tillåtet för vem som helst att använda våld för att avbryta till exempel en misshandel, om det är nödvändigt för att misshandeln ska upphöra. Så fort angreppet är avslutat upphör också nödvärnsrätten, det finns alltså inte någon rätt till hämnd efteråt. Att agera i nödvärn för någon annan är dock en möjlighet, inte en plikt, och det är således inte straffbart att låta bli.

BILD: WONDER WOMAN/ DC COMICS

FYLLESLAG

på öppet hav

ÖVERGREPP

på nedre däck

De populära studentkryssningarna på Östersjörutten Stockholm – Åbo marknadsförs som »Sveriges tryggaste studentfirande«. Statistiken på anmälda våldtäkter säger något annat. Kvinnotryck bad grävreportern My Vingren göra en djupdykning i festfärjornas grumliga kölvatten.

TEXT: MY VINGREN | FOTO: SHUTTERSTOCK

April, 2015. Elin Klang och hennes vänner har knappt två månader kvar av gymnasiet när kryssningsfartyget lämnar Värtahamnen i Stockholm. Redan första året på gymnasiet bestämde Elins klass att de skulle fira studenten med att åka på studentkryssning. När båten tar fart mot öppet vatten går Elin och hennes vänner för att dansa på båtens många dansgolv.

UNDER KVÄLLEN träffar Elin en kille, han kommer fram och pratar med henne flera gånger.

– Han var otroligt intresserad av att jag är homosexuell, varför jag aldrig skulle vilja vara med en kille och varför jag bara gillar tjejer.

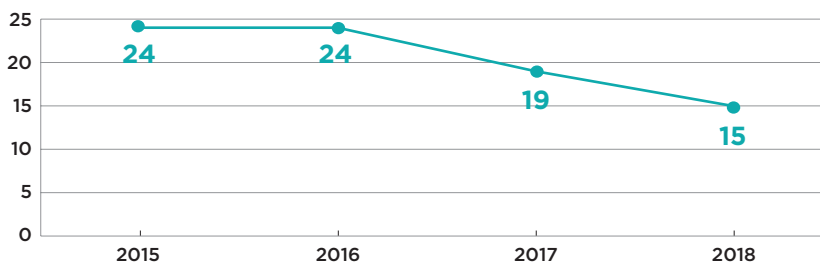
Adam, som vi kan kalla honom, försöker övertala Elin att hänga med honom och hans vänner men Elin kände till hans vänner. De hade dåligt rykte och hamnade ofta i bråk.

– Jag kände mer och mer obehag men ville inte förstöra feststämningen så jag sa nej tack och skrattade bort varje tjat från hans sida, säger Elin.

KLOCKAN ÄR 00.45. Elin letar efter sina vänner bland de olika dansgolven, hon sicksackar mellan alkohelpåverkade ungdomar när hon om igen träffar Adam. Han tar tag om hennes nacke och säger att de ska till hans hytt. Eftersom Elins hytt

Innan Adam våldtar henne, säger han att han ska visa henne hur heterosexuellt sex går till.

ANMÄLDA VÅLDTÄKTER PÅ FINLANDSFÄRJOR

ligger i samma korridor försöker hon vika av mot sitt eget rum, men Adams grepp om hennes hals hårdnar. Väl inne i Adams hytt låser han dörren, Elin kan höra hans vänner genom hyttddörren. De står utanför och vaktar. Innan Adam våldtar henne så säger han att han ska visa henne hur heterosexuellt sex går till.

TROTS ATT ELIN spelar amerikansk fotboll och är stark kan hon inte göra motstånd. Hela hennes kropp fryser till is. Vad händer om hans vänner kommer in? Hon vill bara överleva.

– Jag har aldrig varit så rädd i hela mitt liv, säger Elin, som tycker det är upprörande att studentkryssningar lanseras som det säkraste sättet att fira studenten.

– En studentkryssning är betydligt farligare än en vanlig fest, säger hon. På en vanlig fest finns det inte stängda rum där studenter kan råka ut för övergrepp. Jag skulle säga att studentkryssningar är Sveriges farligastes studentfirande.

ELIN ÄR BARA en av många som blivit utsatta för övergrepp ombord på Fun Cruises studentkryssningar. Efter flera

uppmärksammade sexbrott valde Tallink Siljas konkurrent Viking Line att helt sluta arrangera studentkryssningar och höjde åldersgränsen för samtliga kryssningar till 21. Något liknande var aldrig aktuellt för Tallink Silja. Till Aftonbladet sa Fun Cruises företrädare redan 2016 att det varken är deras eller Tallink Siljas ansvar att det sker våldtäkter ombord på deras kryssning.

– Ansvaret ligger på samhället och de enskilda individerna som har utfört de här handlingarna. Det är vuxna myndiga människor som åker, sa **Martin Wengström**, VD för Fun Cruises, till Aftonbladet.

EFTER FLERA uppmärksammade våldtäkter hävdade dock företrädare för både Fun Cruises och Tallink Silja att de framöver skulle höja säkerheten och ta större ansvar för alkoholförsäljningen ombord. Bland annat skulle det inte längre vara tillåtet att dricka alkohol i hytter eller på gemensamma utrymmen.

Men studenternas egna videobloggar på Youtube, sociala medier och nätforum ger en annan bild av firandet på

SPRIT OCH SEXBROTT

Det finns en väl dokumenterad samvariation mellan alkoholkonsumtion och sexuellt våld. Vid våldtäkter och andra grova sexualbrott är 55 procent av gärningsmännen påverkade av alkohol, enligt en rapport från Brå. Resultatet, som baserades på brott mellan 2005 och 2013, visade en stark koppling mellan berusning och olika typer av våldsbrott och Brå betonar vikten av att räkna alkohol som en viktig faktor vid brottspreventivt arbete.

Östersjön. Kvinnotryck har gått igenom samtliga videobloggar från de senaste två årens kryssningar.

TROTS ATT Fun Cruises tidigare hävdar att ingen alkohol får förtäras i allmänna utrymmen ser vi hur ungdomar skålar i korridorer, trappuppgångar och halsar direkt ut medhavda flaskor med starksprit. Studenter tar enkelt med sig egen vodka in i hytterna, och på VIP-området får fyra unga tjejer sex helflaskor med starksprit att dela på. I en annan video serveras sex unga killar två, tre flaskor bubbel, en hink fylld med sex flaskor på 70cl med 15-procentig Bacardi Mohito och utöver det delar de på ett fat med shots.

På VIP-området får ” fyra unga tjejer sex hel-flaskor med starksprit att dela på.

– Barerna sålde starksprit och de hade ingen koll på hur mycket folk köpte. Vi såg flera som var stupfulla och på kvällen låg det spyor överallt, säger Siri som åkte med på studentkryssning för två år sen. Priserna är låga, både drinkar, vin och shots säljs till priser långt under vad som gäller i land. På middagsbuffén får du dricka så mycket vin och öl du klarar.

DET ÄR INTE BARA ombord på Fun Cruises kryssningar som spriten flödar, även i deras marknadsföring är alkohol i fokus. I sociala medier och på företagets webbsida står ungdomar med färgglada drinkar i händerna, ungdomar skålar i plastglas med öl, vin och sprit.

NÄR KVINNOTRYCK tar kontakt med Oscar Brehmer, kommunikatör på Tallink Silja vill han inte svara på om det fortfarande är förbjudet att dricka alkohol i hytter eller på gemensamma utrymmen.

– Vår målsättning är att alkohol ska konsumeras på ett trivsamt och kontrollerat sätt i barer, restauranger och anslutande utrymmen, säger Oscar Brehmer och intygar att de alltid arbetar med att ha en ansvarsfull alkoholservering, oavsett kryssningstyp.

– Vakterna ombord jobbar dygnet runt för en lugn och trygg stämning i hytt-

korridorer och i allmänna utrymmen, fortsätter Oscar Brehmer och lägger till att företaget Fun Cruises också har egna utbildade värdar som finns för att resenärerna ska känna sig trygga.

MEN PÅ DET TJUGOTAL videobloggar vi tittat igenom ser vi inga säkerhetsvakter, varken i allmänna utrymmen eller på restauranger. I sociala medier återkommer det klagomål på vakterna, bland annat att de inte ingripit vid sexuella trakasserier men samtidigt utövar onödigt mycket våld.

»Vaktstyrkan var inte många, stötte på två vakter som hastigast när de kom raskt gående igenom hyttkorridoren. Mycket alkohol och mycket spya«, skriver en kryssningsdeltagare.

ELIN, OCH FLERA andra tjejer som Kvinnotryck pratat med, berättar att ombord på båten fanns killar som tafsade, kom med grova sexuella kommentarer och andra kränkningar.

– Det är en lekplats för killar som vill begå övergrepp. Det finns ingen kontroll alls, säger Elin.

Oscar Brehmer beklagar övergreppen som Elin och andra tjejer blivit utsatta för.

– Tragiskt nog förekommer sexuella övergrepp i olika delar i vårt samhälle. Vårt mål är och kommer alltid att vara, nolltolerans mot alla slags övergrepp och vi gör allt i vår makt för att upprätthålla en trygg och säker miljö, säger Oscar Brehmer, kommunikatör på Tallink Silja.

Färjorna är en lek- ” plats för killar som vill begå övergrepp. Det finns ingen kontroll alls.

ELIN KLARADE ALDRIG av att ta studenten ihop med sina klasskompisar. Efter våldtäkten mår hon dåligt för att slutföra sin gymnasieutbildning. När hennes vänner sprang ut ur skolan med vita klänningar och flygande studentmössor befann sig Elin med sin familj i en annan stad.

Förundersökningen mot Adam lades ner. Enligt åklagaren fanns det inte tillräckligt mycket bevis för att pröva fallet i domstol.

TRYGGARE KAN INGEN VARA?

Bolaget Fun Cruises arrangerar sedan 2004 de uppmärksammade studentresorna över Östersjön. Cirka fyra gånger om året annekterar de fartyget Silja Galaxy och ordnar med bussar så tiotusentals ungdomar från hela landet kan festa intensivt under den 23 timmar långa kryssningen mellan Stockholm och Åbo.

På sin webbplats hävdar företaget att studentkryssningarna är »Sveriges tryggaste studentfirande«. Kalle Vähäkuopus, en av grundarna till Fun Cruises, uppgav 2014 för Arbetarbladet att studentkryssningarna är tryggare än en vanlig kväll på krogen.

IDAG, EFTER ÅR AV TERAPI, mår Elin bättre. Men hon kommer alltid att bära med sig övergreppet. Hon säger att hon inte längre har råd att lita på män.

– Våldtäkten jag blev utsatt för var ett hatbrott. Adam är kristen och arbetar aktivt mot homosexualitet. Det var ett starkt motiv för honom.

Elin tycker att Tallink Silja och Fun Cruises ska sluta arrangera studentkryssningar.

– Det finns många andra sätt att fira studenten på. Det är inte värt att utsätta sig för risken att bli våldtagen bara för att fira sin student.

EVA LUNDGREN

ÅR: 71,5

GÖR: Professor och skribent: 15 böcker på norska, några på svenska och engelska, en på turkiska.

BOR: Kungsholmen Stockholm, på väg mot Oslo.

VILL: Skriva och leva efter lustprincipen, det vill säga utan akademisk disciplinering.

FEMINISTISK FÖREBILD: Marilyn French, amerikansk författare.

MOTTO: »Kämpa för allt som du håller kärt, dö om det så gäller!«

Det mest FÖRBJUDNA

Vad var det som gjorde att Eva Lundgrens betydelsefulla forskargärning mynnade ut i en exempellöst brutal och varaktig häxjakt? Var det för att professorn talade om könsmakt?

Kajsa Ekis Ekman har träffat henne för att reda ut varför hon blev en folkfiende.

TEXT: KAJSA EKIS EKMAN | FOTO: SEVERUS TENENBAUM

Alla länder har sina egna patriarkat, och en sak jag lagt märke till om det svenska är att det har lättare att acceptera kvinnors frihet än kvinnors framgång. Jag tror inte det är någon slump att vi aldrig haft en kvinnlig statsminister medan alla andra nordiska länder samt Tyskland, Liberia och Brasilien haft det. Det finns länder där det är helt otänkbart att en kvinna bor ensam, men där hon ändå kan bli känd och upphöjd inom sitt yrke. Bara hon är anständig! Här går det bra att leva sitt liv i fred utan att bli störd och att tala högt om sitt sexliv, men försöker du kunna mer än männen tar det stopp! Hindren man stöter på är inte väggar, utan tak. Jag säger bara Mona Sahlin, Anna Kinberg Batra, Anna Wahlgren, Ebba Witt-Brattström. Våra främsta politiker, barnexperter, litteraturvetare – vilka krafter har inte försökt riva ner dem!

OCH SÅ EVA LUNDGREN. Inte bara professor utan dubbel professorskompetens i religionsvetenskap och sociologi. I Norge blev hon pionjär inom forskningen om kön och makt med religiösa förtecken, men när hon började utreda sexuella trakasserier inom akademien sa rektorn: Sök dig någon annanstans! Så hon kom till Sverige. Här blev hon pionjär inom våldsforskningen, med tonvikt på kvinnors erfarenhet av våld.

Nu står hon här, i sin mycket gröna och mycket smakfulla lägenhet vid Fridhemsplan i Stockholm och har precis skrivit under säljkontraktet. Efter 30 år

i Sverige är det slut. Hon är på väg till Norge för gott och har fått ett stipendium för att skriva sina memoarer, som kommer att heta »Mitt liv som folkefiende«.

Känner du att du fått upprättelse i och med metoo?

– Det har jag fått många gånger under årens lopp, men det leder tyvärr inte till någon upprättelse för min forskning. Mina forskningsresultat bekräftas gärna femton år senare – men det är motståndet och den hatade personen, kvinnan, folk kommer i håg. När metoo kom blev jag kontaktad av SvD, som var överbegeistrad och menade att »det här har ju ni sagt hela tiden!« Det blev ett bra uppslag, sedan var det tyst.

– Ja, för precis detta som kommit fram nu, att det är så många som är utsatta och att förövarna kan vara kända, framgångsrika och trevliga män, det var ju precis det ni sa!

– Ja. När jag kom till Sverige i slutet på åttiotalet var det första jag gjorde att opponera på Bo Bergmans avhandling »Battered Wives, Why Are They Beaten and Why Do They Stay?« Han hade undersökt 22 misshandlade kvinnor och delade upp dem i tre grupper. De provokativa, de otillräckliga och de högkompetenta.

Misshandeln skulle alltså förklaras med kvinnornas personlighet?

– Ja. Så såg det ut. Det var den första nordiska avhandlingen om kvinno-

misshandel. Jag invände att det inte går att göra en personlighetsanalys på en misshandlad kvinna därför att hon kan ha levt med våld så länge att det sker något med henne, till exempel kan hon ta över mannens blick och verklighetsuppfattning. Kunde man förstå henne bättre med våldets normaliseringsprocess som redskap? frågade jag. Vi norska forskare insåg redan då att frågor om våld generellt hade ställts helt fel. Att det gällde att se det extrema i ljuset av det normala. Och fram tills »Slagen Dam« hade ingen gjort det i Sverige.

»SLAGEN DAM« kom till när brottsoffermyndigheten fått i uppgift av regeringen att ta reda på omfattningen av mäns våld mot kvinnor i Sverige. Uppdraget gick till Eva Lundgren och en grupp andra Uppsalaforskare, däribland Roks nuvarande ordförande Jenny Westerstrand. Uppdraget var att ta reda på omfattningen av mäns våld mot kvinnor i Sverige.

– Vi bröt med den kriminologiska traditionen. Kriminologerna ville att vi i vanlig ordning skulle välja ut fyra riskgrupper: alkoholister, invandrare och så vidare. Vi valde istället att gå brett ut, eftersom vårt mandat var just att undersöka svenska kvinnors våldserfarenheter. Vi förstod direkt att det var en bra undersökning, i och med att svarsfrekvensen var så hög – över 70 procent. Vi gjorde en av våra pilotstudier på riksdagskvinnorna, där det kom fram att de hade ganska mycket våldserfarenheter. Men det fick vi

Fortfarande finns en våldsam kraft ”
i motståndet och hatet mot mig, jag
ska inte bli upprättad..

inte publicera, för hon som talade i deras sak sa »de kan ju tro att vi är såna«.

Såna, hur då såna? Är det en viss typ av människor som blir misshandlade?

– Den svenska förståelsen av mäns våld mot kvinnor har varit att våldsmännen finns bland de socialt utslagna och individuellt dysfunktionella. **Maria Wendt Höjer** har skrivit sin doktorsavhandling om detta politiska arv. Våldet ska handla om »de andra«, inte oss vanliga, våldet får inte vara för utbredd, därför att då måste man diskutera vanligheten.

Sedan publicerade ni studien, som visade att nästan varannan kvinna, 46 procent, hade utsatts för våld.

Hur var reaktionerna?

– I början var det väldigt lugnt. Det kom viss kritik, framför allt från manliga kriminologer. **Jerzy Sarnecki** kallade studien »fullkomligt nonsens« men hade inte ens läst den. **Hanne Kjoller** och **Maria Abrahamsson** gick också ut hårt, med kommentarer av typen »ha ha, de har räknat med allt, till och med en knuff utanför korvkiosken«. Men vi kände att något låg i luften, att snart kommer det slå mot oss.

Och så kom tv-programmet Könskriget, var det 2003?

– 2005. Maj. Datumet står inskrivet i min koppel.

EVA TAR SIG MOT HALSEN, som om det fanns en tatuering där.

– Det förändrade mitt liv. Jag hade fått ett samtal av producenten **Evin Rubar** som berättade att hon ville göra ett program om Roks historia, och det var så viktigt att det blev positivt så kunde jag vara med? Och jag var naiv, så jag tackade ja, men under intervjun som varade fyra timmar började jag känna att det var något konstigt. Hon inledde med att fråga om våld, om normalisering, men så gled det över till ritualer och annat som jag forskat om som religionsvetare femton år tidigare.

NÄR PROGRAMMET SEDAN sändes var det ett generalangrepp på tre av kvinnorörelsens centrala ben: kvinnojoursrörelsen, forskningen och de statliga insatserna mot våld och människohandel. Klipp från ett Svar Direkt-program med **Siewert Öholm** från 1992 där Eva Lundgren diskuterar temat

satanism med satanistsympatisörer – vilket var inne i början på nittioalet – varvas med klipp från Rubars intervju från 2005 där hon frågar om rituella övergrepp. Tittaren får uppfattningen att Lundgren menar att det finns hundratals satanister som drar ut foster ur gravida kvinnor för att offra dem rituellt.

– Jag fick aldrig frågan om satanister! Hon frågade hur många jag hade talat med om rituella övergrepp vilket är något annat, och jag svarar ett par hundra. Men det ser ut som att jag säger att hundra satanistgrupper drar ut barn ur deras mödrar.

Finns det någon som gör så?

– Jag har gjort intervjuer med satanistsympatisörer som berättar om olika saker, och det jag kommenterar är symboliken i deras berättelser, jag lägger mig inte i sanningshalten.

PROGRAMMET BLEV fält för att ha stridit mot kravet på opartiskhet, men drevet hann före. Expressen gjorde en artikelserie där Uppsala universitets rektor och vice rektor uttalade sig och menade att det var förfärligt och sanslöst och nu skulle Lundgrens forskning granskas.

– Jag frågade hela tiden: vad har det här med min forskning att göra? Vad är jag anklagad för? Men jag fick aldrig veta. Det fanns ingen anmälan men jag skulle likväl fuskgranskas. Jag skulle ha hittat på, diktat upp alla intervjuer med kvinnor, män, barn, ja även de 7 000 enkäterna i »Slagen dam« låg under misstankens lupp.

FORSKARNA **Bo Rothstein** och **Anne-Marie Morhed** stod bakom kravet. Allt Lundgren gjort skulle granskas: tidningsintervjuer, uppsatser från skoltiden! I norsk dagspress skrev **Erling Sørli** ilska utfall mot hennes forskning som han kallade »sexistisk mot män«, och inte kunde knuffa räknas som våld! Vad tidningen glömde att berätta är att Sørli inte var vem som helst, utan Lundgrens exman och far till hennes tre barn. Uppsala Universitet friade till slut Lundgren från anklagelserna och uttalade att det hade full tillit till henne som forskare.

– Men vad hjälpte det mig? Att journalisterna fortsatte hålla på, det förstår jag, det är drevets dynamik. Men att forskare gör det? Fortfarande finns en våldsam kraft i motståndet och hatet mot mig, jag ska inte bli upprättad.

LUNDGREN STANNADE på Uppsala universitet fram tills 2011. Trots att hon var friad fick hon inte några nya medel till sina projekt. Hon fick inte undervisa om kön och våld. Hon fick inte handleda högre seminarium utan hänvisades till kurser på grundnivå som ingen annan ville ta. Ledningen sa »Vi vill helst att du går«. Och Eva Lundgrens namn började snart få eget liv. Hennes bild dök upp på omslaget till böcker om porr, som hon aldrig skrivit om. Hon pekades ut som en av arkitekterna bakom sexköpslagen, som hon heller aldrig haft att göra med.

Hur har du påverkats av allt detta?

– Kan vi ta den frågan sist? Jag blir så sorgsen när jag talar om det.

Men sedan skrev du en bok om Helge Fossmo, Knutbypastorn som sitter inne på livstid för anstiftan till två mord.

Varför det?

– Det är ingen bok om Helge Fossmo, det är en bok om Knutbyförsamlingens kultur och gudstro. Jag hade mycket energi och det här ämnet kan jag som religionsvetare, det är precis sådant jag forskat om i Norge: demoner, fysiska och sexuella övergrepp i Guds namn. Den typen av miljöer där man tror på demoner, Guds röst. I Knutby hette det att för den rene är allt rent och mord omtalas som att Gud »tar hem« någon. Jag kan tala Fossmos och församlingens språk. Jag menar att jag knäckte Knutbykoden.

Vissa tyckte att du försvarade honom?

– Ja, de sa att jag var Helge Fossmos mikrofonstativ. Men läser man boken ser man en hel del annat. Jag var glad och chockerad över att Helge inte korrigerade något i manus, trots att det står att hans första fru dödades på ett konstigt sätt och mycket annat kritiskt. Jag har alltid hävdats att Helge och **Åsa Waldau Kristi Brud** har ett stort ansvar men också att **Sara Svensson**, barnflickan, hade en betydligt större roll och det förstår man om man kan de religiösa koderna.

Religion och religion, han ville väl bara bli av med sin fru?

– Ja, jo, men det var ju en önskan som kom till och iscensattes inom ramen för deras religiösa tro. När han åkte in fortsatte allt som förut i Knutby. Inga mord, men sexuella övergrepp och förtryck.

Kan det inte vara så att du själv, genom att arbeta så mycket med våld, på ett sätt har normaliserat det?

– Nej. För att förstå måste man gå in i människors logik. Bara då kan man analysera, vilket är forskarens uppgift. Folk tror att våld är blint. Våldet är inte blint, det är styrt och det betyder något.

Nu frågar jag igen då: hur har du påverkats som människa av allt som hänt dig?

– Du förstår att min identitet har varit forskarens – som den första akademikern i min släkt. Jag är inte praktiskt lagd. Jag har haft bra betyg hela livet, har arbetat nätterna igenom med tre barn – jag vet att jag är en bra forskare som har gjort viktiga studier av folks liv och erfarenheter. Och så är allt det borta! Mitt livsverk är nedsmutsat! Krossat. Folk ville under lång tid inte ha med mig att göra, kolleger vände sig bort, vänner försvann, jag kunde räkna dem på en hand. Så kom några

Kolleger vände sig bort, vänner försvann, jag kunde räkna dem på en hand. Så kom några tillbaka när orkanen lagt sig och allt tillsynes var lagat. Men jag blir aldrig lagad.

tillbaka när orkanen lagt sig och allt tillsynes var lagat. Men jag blir aldrig lagad.

Känner du revanschlystnad?

– Jag tror inte på revansch. Dock krälar jag inte i stoftet längre, jag har blivit glad igen, en fin liten kvinna, ha ha. Och jag skriver, skriver, vilket är det bästa jag vet. Snart hem till »Norge, kjempers fødeland«. Tro inte att feministstrumpan har bleknat! Det fält jag har valt ger ju ständig anledning att analysera omvärlden. Och arbetslampan, den lyser fortsatt starkt.

»Saklig« misogyni och »trovärdig« mytomani

DE MEST FRAMTRÄDANDE härförarna i det outtröttliga könskriget mot Eva Lundgren har varit Bo Rothstein, professor i statvetenskap vid Göteborgs universitet, och den kände fabelberättaren Jan Guillou. Med lika lite på fötterna som sagans kejsare hade på kroppen har dessa män beretts obegränsat medieutrymme för sina personliga vendettor. Metoderna som dessa två krigsherrar använt för att skjuta Lundgrens trovärdighet i sank stämmer kusligt väl överens med de grava brister de påstått hennes forskning vara behäftad med.

ETT PAR EXEMPEL:

1 Faktaresistens och förnekelse av faktiska förhållanden

- Bo Rothstein förnekade blankt de ovedersägliga data som forskningsrapporten »Slagen dam« byggde på och jämförde Eva Lundgren med förintelseförnekaren David Irving i sin nit att få henne bort från universitetet.
- Jan Guillou ironiserade över pedofilringen som den numera betrodda »Södertäljeflickan« beskrev och som fanns med bland vittnesmålen i Eva Lundgrens vanryktade bok »La de små barn komme til meg«. Slutsats: Inga barn som smugglats hit genom organiserad människohandel har någonsin försvunnit eller dödats. Avslöjandena av Fritzl, Dutroux och de andra är bara spökhistorier. Pedofili, incest och människohandel för sexuella ändamål, liksom bortträngda minnen av

detsamma bör med andra ord betraktas som galna påhitt och hjärnspöken. Det man inte minns har inte hänt, och det man minns är inte sant!

2 Galna fantasier och ren inbillning

- Bo Rothstein har länge jagats av den paranoia idén om att kvinnliga genusforskare planerar en utrensning av män från universiteten. Han har därför ägnat sig åt notorisk mejlbombning mot doktorander och personer som befunnit sig runt de farliga genusforskarna, med krav på omedelbara svar. Likaså har han frenetiskt uppvaktat diverse tillsynsenheter med krav på att rensa bort kvinnliga professorer.
- I Jan Guillous värld lyser kvinnlig galenskap fram ur varje vrå, särskilt från kvinnor som vittnar om mäns övergrepp och från feministerna som tar vittnesmålen på allvar. Att våga sig på att kritisera Bo Rothstein är också enligt Guillou ett uppenbart tecken på att inte vara vid sina sunda vätskor. Villfarelsen om denna utbredda galenskap bland kvinnor borde dock snarare vara ett fall för psykiatri än för journalistiken.

DET FAKTUM ATT samma män som ägnat sig åt långvarig och sadistisk förföljelse av Eva Lundgren och saboterat hennes forskargärning under tiden har blivit invalda i prestigefyllda kommittéer och belönats med fina titlar och utmärkelser, kan ses som ett ypperligt och trovärdigt bevis på att könsmakt faktiskt existerar. /red./

Tala ut om våldet – *men* ta skulden för skandalen

DET ÄR LÄTT att säga att vi ska stå upp och att vi ska stötta våldsutsatta kvinnor, men senast idag på förmiddagen läser jag om hur en kvinnlig sverigedemokratisk EU-kandidat petats oförhoppandes från partiets lista efter att hon har gjort just detta: agerat för att göra sexuellt våld inom partiet känt. Den kvinna som utsattes för övergreppet säger däremot »Inga kommentarer«.

DET ÄR ETT GUNGFLY med höga insatser att ställa upp för den som är våldsutsatt. Än svårare är det att berätta själv. Kvinnors och tjejers berättelser om våld är hotfulla! Vi har samtidigt nått en intressant och viktig punkt i Sverige när det gäller våld: Ridån har fallit. Vi vet att mäns våld mot kvinnor och tjejer utövas, i växlande former på alla arenor och i omfattning

och tjejers möjlighet att ta till orda om våld. Den konstruerade skammen för förövaren – som ju inte motsvaras av social skam medan han utövar sina gränsskränkningar och övergrepp – blir tjejens och kvinnans börda när hon berättar om vad hon varit med om. Hon ges ansvar för att ha störtat honom från en plats i om inte solen så den vanliga arbetsstolen, och tömt familjepoolen, typ – ja hon har förstört hans liv.

ETT HÅLLBART ARBETE mot våld måste därför gå balansgången mellan en vardagligare syn på våld (det är ju vanligt, så varför skandalrubriker?) och en bevarad insikt om våldets allvarliga konsekvenser.

Ett bra sätt att antråda denna stig i det lilla är att prata – och det har ju kvinnor och tjejer gjort och gör! Nästa steg är att

Mediala skampålar kan göra det svårare för en tjej eller kvinna att berätta om våldet. Hon får skulden för att ha störtat honom från en plats i om inte solen så den vanliga arbetsstolen, och tömt familjepoolen, typ – ja hon har förstört hans liv. ”

Samtidigt som detta är ett faktum, ja något som borde bilda kunskapsgrund för hur samhälle och politik talar om kvinnor och tjejers liv, är den enskilda berättelsen om våld fortsatt hyperkänslig.

PARADOXALT NOG kan det myckna talet i samhället om hur stort problem våldet är bidra till detta gungfly. För vem vill synliggöra någon annan som del av detta stora problem? Vem vill leva i problemet? Och orkar omgivningen se och bekräfta att problemet finns, när det är en kollega, en släkting, en chef eller en idrottstränare?

PÅ MOTSVARANDE SÄTT bidrar mediala skampålar till att undergräva kvinnors

vi agerar. En första sak här är att lyssna på, inte döma, den berättelse du får. Gör som Roks: ge trygghet och stöd!

EN ANDRA SAK är: se våldet i den berättelse du hör, och håll kvar det som våld. Det svindlar att göra det, för det svindlar när våldet stiger ner i vardagen och visar sig så vanligt som det är. Samtidigt, det är så det känns när förändring skapas. Marken rör på sig. Men står vi tillsammans blir faran långt mindre och motståndets kraft så väldigt stor.

JENNY WESTERSTRAND
Ordförande i Roks

FOTO: FRIDA EKMÄN

Alla kan inte älska alla

SÅ HÄR GJORDE VI

Utan civilkurage hade Roks jourer inte funnits. Hela verksamheten bygger på att stå rakryggad och ge stöd åt kvinnor och tjejer som skadats och hotats av livsfarliga män. I och med det lever också jourernas egen personal farligt. På kvinnojouren Maggan i Karlskoga är de vana vid hot och aggressioner från män som inte längre kan utöva sin makt och därför vill hämnas på jourkvinnorna. Men att stå upp handlar också om våga uttrycka sina egna åsikter, säger de.

TEXT OCH FOTO: MARJA BECKMAN

Du kommer aldrig att bli omtyckt av alla, och det är okej. Kring detta råder enighet på kvinnojouren Maggan.

– Jag tycker inte om alla heller.

Det är inte farligt och det gör inte ont, säger **Margareta Ericson Hägg** som var med och startade Kvinnoföreningen mot våld i Karlskoga Degerfors 1982 och i dag är vice ordförande och mentor. Vid årsmötet 2018 döptes jouren i sann Rokstradition till kvinnojouren Maggan, efter Margareta.

Kvinnotryck träffar henne tillsammans med

Margareta Ericson Hägg var med och startade kvinnoföreningen mot våld i Karlskoga Degerfors för 37 år sedan. Karolin Hansson kom med senare, men engagemanget finns i familjen. Margareta har hunnit vara handledare till Karolins svärmor.

här i världen

jourkvinnan och styrelseledamoten **Karolin Hansson** i kvinnoföreningens hus i värmändska Karlskoga. Medverkar gör också Karolins son **Gabriel**, 5 månader.

UTANFÖR HUSET FINNS en lekplats eftersom föreningen tre dagar i veckan har en pedagogisk verksamhet med de stödsökande kvinnornas barn. Jourens barnansvariga är fritidspedagog och specialpedagog och har även gått Trappanutbildningen som arbetar terapeutiskt med barn som är utsatta för våld.

Kvinnojouren delar styrelse med tjejjouren Cilla (döpt efter två andra styrelsemedlemmar).

– Vi strävar mot samarbeten med tjejjouren och har aktiva medlemmar i alla åldrar. Det är ju de unga som ska ta över sen, säger Margareta.

Han dök upp när jag hjälpte en kvinna att packa ihop grejer, och han sa att han minsann visste vem jag var. Det var olustigt, men man vänjer sig.

INOM KVINNOFÖRENINGEN är det systerskap som gäller. Men ute i samhället kan de ibland stöta på otrevligheter. De har båda varit på fester där någon dragit lite »småfräcka«, kränkande historier.

– Alla andra hänger på, men jag säger alltid ifrån. Då tycker en del att jag är småaktig och säger »det spelar väl ingen roll«. Därför går jag aldrig på fester, säger Margareta och skrattar.

– En del säger »kan du inte tona ner dina åsikter ikväll«, fyller Karolin i.

MEN DEN SOM ÄR PÅLÄST känner sig ofta säkrare. På jourens utbildningar får nya jourkvinnor och -tjejer verktyg för att stå upp för sina åsikter.

– Vi har också använt våra medel och bjudit in starka kvinnor som är förebilder. Tjejjouren bjöd nyligen in komikern och programledaren **Emma Knyckare**.

DET SJÄLVSTÄRKANDE ARBETET blir i högsta grad aktuellt när det gäller de stödsökande kvinnorna.

– Vi jobbar långsamt med att bygga upp deras livsglädje och självförtroende. Många som kommer hit vet inte vad de gillar att göra eller ens vilken mat de tycker om. Efter ett tag kan de säga »det här var inget för mig« om något de har gjort i alla år, säger jouransvariga Marie-Louise Johansson när hon tittar in på snabbvisit.

DE KONFLIKTER MELLAN FEMINISTER som, påhejade av media, ibland blossar upp i den offentliga debatten är inte särskilt relevanta inom kvinno-föreningen i Karlskoga. Men visst händer det att medlemmarna tycker olika.

– Det är inte farligt med kritik och lite kaos ibland. Fördelen med föreningen är att till slut blir det som majoriteten tycker. Alla kan inte älska alla här i världen, det vet vi ju, säger Margareta.

MEN HUR TUFFA DE ÄN ÄR och hur mycket de än står för sina åsikter, finns en krass verklighet, nämligen de förövare som ibland inte bara hotar de stödsökande kvinnorna utan även jourkvinnorna.

– Jag är ganska orädd som person, men jag glömmer inte första gången jag kallades fitta. Han dök upp när jag hjälpte en kvinna att packa ihop grejer, och han sa att han minsann visste vem jag var. Då tittade jag över axeln ett tag, det var olustigt, men det gick över. Man vänjer sig.

PERSONALEN I HUSET har varit med om värre saker. Hot från män som är involverade i grov kriminalitet och har vapen. Någon har blivit jagad i sin bil.

– Men de vänjer sig de med. Vi har larm för personalen och de boende. Säkerhetsbolaget är här jättesnabbt när de får larm.

PÅ SENARE TID har några kända män hyllats för att de har tagit ställning mot mäns våld mot kvinnor. SVT-filmen om **Josefin Nilsson** verkar ha varit den utlösande faktorn.

– Det är bra, men jag blir som en sexåring då och säger: Det är 2019 och grabbarna borde ha tagit tag i det här för längesen. Men det är väl kändisarna som ger möjligheten. Det finns värre grabbar än (namnet på skådespelaren som misshandlade Josefin Nilsson, red anm). Män som sitter på pengar, bromsklossar som ser till att vi inte får öronmärkta pengar till jourerna, säger Margareta Ericson Hägg.

FAKTA OM KVINNOFÖRENINGEN MOT VÅLD I KARLSKOGA DEGERFORS, MED KVINNOJOUREN MAGGAN OCH TJEJJOUREN CILLA.

Vilka tar ni emot? Jouren tar emot alla som söker stöd, men det skyddade boendet räcker inte till alla, en del får vi slussa vidare. Jouren kan nås dygnet runt.

Antal anställda? 3.

Antal medlemmar? Mellan 80 och 90, varav ungefär hälften är aktiva.

Antal stödsökande under 2018? Ungefär 150 kvinnor sökte stöd, vilket är en ökning med ungefär 20 kvinnor jämfört med 2017.

Finns skyddat boende?

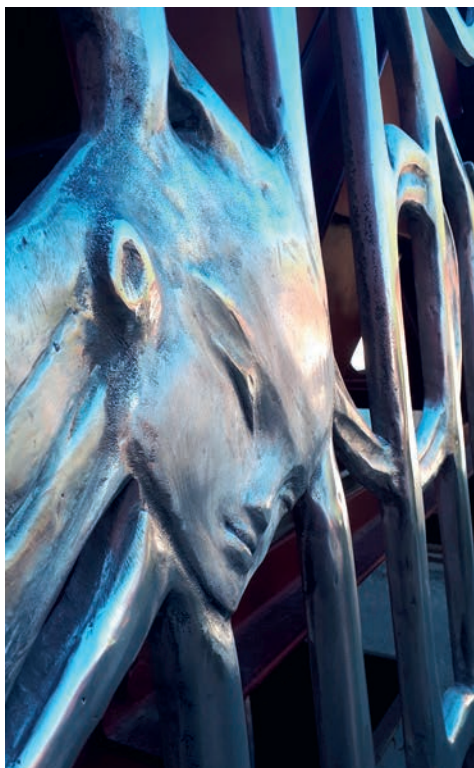
Ja, just nu finns sex rum, varav ett är ett familjerum. Kommunen har just beviljat en utbyggnad av huset som kommer att innebära att de får ytterligare sex platser. Under 2018 tvingades jouren säga nej till ett 60-tal kvinnor som sökte boende.

Lizzo min LIZZO

31-åriga **Melissa Viviane Jefferson**, eller Lizzo som hennes artistnamn är, slog igenom som sångerska, rappare och låtskrivare i USA redan 2013. Sedan dess har hon bara blivit bättre. Hennes tredje och senaste album, »Cuz I Love You« släpptes i april och har gett henne internationell stjärnstatus. Lizzos låtar fullkomligt osar av ogenerad självkärlek – »Soulmate« handlar om att hon är sin egen bästa sexpartner och att hon vill gifta sig med sig själv – och en visuell framtoning som osar av genuin kroppspositivism. I låten »Tempo« som är ett dansvänligt samarbete med **Missy Elliot** sjunger hon att långsamma låtar passar bättre för spinkiga personer för I'm a thick bitch, I need tempo. Lizzo och hennes eminenta dansteam Big grrrls har rätt, de behöver tempo. Och jag behöver lite mer Lizzo i mitt liv.

FOTO: RICHARD SHOTWELL

KÄNSLOR av stål

Mellan den 8 juni och 6 oktober ställer Thielska galleriet i Stockholm ut samtida konst av skulptörerna **Fia Backström** och **Linda Pedersen**. Thielska Galleriet beskriver sig själva som »ett av Sveriges förnämsta konstmuseer« men den beskrivningen ska inte göra folkliga konstnutare, så som underskriven, avskräckta. Framförallt inte när Linda Pedersen tar plats i skulpturparken.

Hej Linda! Du har sagt att ditt arbete mer än något annat handlar om självterapi. Vad för sorts känslor kan besökarna vänta sig att ta del av i kommande utställning?

– Min mormor gick nyligen bort, hon har varit min klippa i livet så utställningen jag jobbade med från början tog en annan riktning. Den stora aluminiumgrind jag har arbetat med sen i vintras blev plötsligt en destination för ett gäng trötta men målmedvetna karaktärer.

Vilka förhoppningar har du med utställningen?

– Att lyckas inspirera någon är min förhoppning, allt ifrån att själv bli sugen på att skapa något till att vilja ta en öl med sina vänner.

FOTO: GATE (PIGGY'S DREAM) 2019, LINDA PEDERSEN

TEXTER
FRITIDSLINJEN:
ELLINOR GOTBY
ERIKSSON

DÄRFÖR ÄR KILLAR KUKBESATTA

Män visar kuken för mig

Allt om
dickpics!

Om ni inte redan har hört talas om »Män visar kuken för mig« är det på tiden att ni gör det. Boken kom ut i september 2017 men har fått ett uppsving de senaste månaderna i den backlash som har uppstått efter metoo-revolutionen.

Journalisten **Caroline Hainer** är författare och kritiker med inriktning på film och tv. Hon har tidigare gett ut två romaner: »Inte helt hundra« (2013) och »Åsneprinsen« (2016). Hennes senaste bok är en djupdykning i mäns tidlösa fascination över sina egna genitalier i allmänhet, och fenomenet »dickpics« i synnerhet. Varför tror killar att tjejer ska bli kåta av åsynen av ett främmande stånd? Eller är dickpicsen snarare en maktyttring likt blottning? Hur gör vi för att kastrera den typen av uttrycksformer så att vi slipper fler övervintrade pillesnoppfanatiker i våra inkorgar?

Det och mycket annat försöker Hainer ta reda på i boken som anspelar på ännu vassare feministlitteratur, **Rebecca Solnits** essä »Män förklarar saker för mig«.

FOTO: MAX BROUVERS / MONDIAL FÖRLAG

Vårdhjältar i podtappning

Tidskriften Kommunalarbetaren har nyligen startat kortpodden »Undersköterskepodden« för att uppmärksamma landets 200 000 underbetalda och livsviktiga undersköterskor – och skapa bättre förutsättningar för dem. I första avsnittet »Om att bestämma på jobbet« intervjuar journalisten Pernilla Josefsson undersköterskor på äldreboendet Gerdas Gård i Göteborg. Där har både boende och anställda lyckats få stort inflytande över verksamheten.

Podden ges ut en gång i månaden från olika delar av Sverige och varje avsnitt är högst tjugo minuter långt. »Ni kommer att möta undersköterskor som är med och bestämmer på sitt jobb, undersköterskor som äger sin arbetsplats tillsammans, och så dem som lyckats få arbetsgivaren att anställa mer personal för att minska stressen« skriver Pernilla Josefsson om podden.

BILD: FLICKR

KVINNOROLLEN är konstruerad för medberoende

Thelma och Victor älskar bortom tid och rum. Men när Thelma inser att hon har varit värddjur åt ett utsvalt äktenskap, det vill säga älskarinna, förvandlas hon till Haggan. Så inleds poeten Aase Bergs senaste kioskvältare och stridsskrift »Haggan«. Hur krossar vi patriarkala maktförhållanden som upprätthålls av medberoende? Jo, vi börjar hagga oss så inåt helvete.

TEXT: ELLINOR GOTBY ERIKSSON | FOTO: CAROLINE ANDERSSON

Att vara medberoende är ju på sätt och vis att försvara en förövare. Vad grundar sig beteendet i?

– Jag skriver två andra böcker på temat medberoende; en om alkoholism och medberoende och en om moderskap och medberoende. Hela kvinnorollen är konstruerad så att hon ska bli medberoende. Vi uppfostras till att stå ut med vad som helst. Det är otroligt otäckt för det handlar ju om att kvinnan ska tvingas in i en roll där hon inte har tid att ta makt på andra områden.

Men om man då vill omsätta Haggan till verklighet: hur lever man manifestet?

– Ett sätt att ta sig ur medberoendet är att inse att man faktiskt inte bara är en medlöpare som är fast i skiten, utan att vi själva har ett ansvar. Det första man kan göra är att bryta tystnadskulturen som finns kring patriarkala kärleksrelationer. Och lära känna igen mönstret – känn din fiende bättre än dig själv!

Haggan föraktar den så kallade madonnan, det vill säga Victors fru, innerligt. När jag läser boken tänker jag hela tiden att ett av männens största brott är att vända kvinnor mot varandra. Hur tänker du kring det?

– Ja han tjänar ju på att de hatar varandra. Men Haggan sätter ord på hela grejen; älskarinnan använder ilskan mot hustrun för att bryta strukturen. Mannen vill att kvinnor ska hata varandra i tysthet för då råkar inte han illa ut. Hustrun i boken uttrycker rätt sorts ilska, det vill säga martyrskap och lågmälda fnysningar. Den typen av kvinnlig ilska är accepterad, medan någon som skriker och gormar blir en hotfull hysterika.

Haggan kan läsas som en hämndaktion som många kvinnor bara drömmer om att skriva, men huvudkaraktären själv säger att hon inte är en hämnare?

– Jag betraktar inte hämnd som något konstruktivt. Hämnd är att ge utlopp för en reptilhjärna och det är inte tillräckligt för att förändra strukturer. Revansch och analys är bättre ord för Haggan. Vi vill ju att de som utnyttjar kvinnor ska förstå att de gör fel.

Jag upplever att Haggeriet dels handlar om att sluta vara medberoende, dels handlar om att »sluta tänka med fittan«, som du skriver. Går det när upprepningstvånget är så rotat? Ofta har man ju mer än en Victor?

– Ja, men det är precis som att man ofta träffar mer än en miss-handlare i sitt liv eller går från alkoholist till alkoholist. Det är jättesvårt men man får analysera vad det är som attraherar en. Klassisk KBT. Ofta är det de här männens vildhet kombinerat med all deras bekräftelse som blir uppslukande. Precis som med alla andra beroenden så blir det lättare att hålla sig borta om man känner igen sina triggerpunkter.

Ett sätt att ta sig ur medberoendet är att bryta tystnadskulturen som finns kring patriarkala kärleksrelationer, och inse att man faktiskt inte måste vara en medlöpare.

DETTA HAR HÄNT

Aase Berg (född 1967 i Stockholm), är poet och litteraturkritiker. Bland annat skriver hon recensioner för DN. Hon debuterade med diktsamlingen »Hos rådjur« år 1997 – en egensinnig naturromantisk skildring av ett universellt matriarkat. Den följdes bland annat av en trilogi om moderskap, där den Augustynomierade diktsamlingen »Forsla fett« ingick. 2015 släppte Aase Berg diktsamlingen »Hackers« som handlar om utvägar ur kvinnofällan och hur man fuckar upp systemen inifrån. Redan där refererar hon till horor och haggor, och om hur vi enbart med listighet kan krossa patriarkatet.

TEXTER
GHITA HULDÉN.
PRESSEKRETERARE
ROKS

ÅRETS KVINNOGÄRNING 2018

Författaren, journalisten och debattören **Alexandra Pascalidou** tilldelas Roks utmärkelse Årets kvinnogärning 2018. Hon förtjänar priset för att hon under många år stått upp för kvinnors och tjejers rätt. När tiderna hårdnat har Alexandras röst inte blivit svagare - utan ökat i styrka, klarhet och mod. Genom att röra sig över länder, regioner, städer och stadsdelar har Alexandra Pascalidou i sin gärning sett och gett röst åt kvinnor som annars sällan hörs tala om det de ser, vet och upplever.

I sin bok »Mammorna« skildrar Alexandra Pascalidou med mod och kärlek, men utan sentimentalitet, mödrars liv, med och i närheten av mäns våld och i våldets konsekvenser. Alexandra Pascalidou låter mödrarna tala och fram träder ett mönster av olika sorters marginalisering, men också en enorm styrka och klara blickar på en värld och ett samhälle, som dessvärre många gånger tittar bort.

FOTO: THRON ULLBERG

VISSTE DU ATT...

Roks, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, är den enda riksorganisationen i Sverige som jobbar bara för och med kvinno- och tjejjourer. Organisationen är partipolitiskt och religiöst obunden med över 100 medlemsjourer. Den åttonde och nuvarande ordföranden heter Jenny Westerstrand.

STOCKHOLMS TJEJJOUR UTSEDD TILL ÅRETS JOUR

För första gången delades utmärkelsen »Årets jour« ut. Det skedde vid Roks årsmöte i Luleå. Priset går i år till Stockholms tjejjour. Maja Ahrman, Sofia Proohf och Karin Båge tog emot diplommet och 10 000 kronor.

VID ROKS ÅRSMÖTE 11-12 MAJ I LULEÅ VALDES EN NY STYRELSE

Från vänster: Elin Lindsmyr, Kvinnojouren i Motala, Adine Samadi, Kvinnojouren i Luleå, Gunvor Söderberg, Kvinnojouren i Mark Svenljunga och Tranemo (kassör), Emelie Skeppar, Kvinnojouren i Luleå, Caroline Högstedt, Alla Kvinnors Hus i Karlstad, Maja Ahrman, Stockholms tjejjour (vice ordförande), Jenny Westerstrand, Haninge kvinnojour (ordförande), Elisabeth Lindgren Edh, Kvinnojouren på Österlen, (Simrishamn), Liselotte Falk, Kvinnojouren i Frideborg i Mölndal/Härryda.

FOTO: GHITA HULDÉN

releasefest

FÖR KVINNOTRYCK PÅ TEATER BRUNNSGATAN

För att öka intresset och kunskapen om Kvinnotryck anordnade Roks för första gången ett releasemingel för tidningen, den 8 april på teater Brunnsgatan i Stockholm. Musikkollektivet Vo PAM framförde sin #MeToo-låt »Vad dom än säger«, som i år har fått en video. Vo PAM skänker alla intäkter från låten och videon till Roks Aurorafond. Kvinnotrycks redaktör **Unni Drougge** berättade om tidningen, varför den är en unik röst i svensk media. Tillställningen avslutades med ett samtal med jämställdhetsminister **Åsa Lindhagen** (MP) och Roks ordförande **Jenny Westerstrand**. TEXT OCH FOTO: GHITA HULDÉN

Har din jour koll på trans?

Transvänlig jourverksamhet saknas till stor del idag.

Transpersoner är en större grupp än du tror och många har dagligen självmordstankar. Några av orsakerna till detta är dåligt bemötande och okunskap från omgivningen.

Det här behöver vi ändra på tillsammans!

Boka in en föreläsning och höj er transkunskap!

Transammans erbjuder stöd, gemenskap, utbildning och arbetar för ett mer transvänligt samhälle.

Läs mer och kontakta oss på transammans.se

TRANSAMMANS
- förbundet för transpersoner och närstående